

Dricksvatten i fara, men gruvbolaget undviker samråd

Nu lämnar Tasman Metals in ännu en ansökan till Bergsstaten om att få öppna en gruva i Norra Kärr vid Vättern. En ansökan som inte föregåtts av samråd, varken med organisationer eller andra som berörs av det omstridda projektet, bland andra de 250 000 personer som idag får sitt dricksvatten från Vättern. Vättern är av stort nationellt intresse för dricksvattenförsörjningen.

Även andra sjöar och vattendrag i området riskerar att påverkas av den planerade gruvan, som också kommer att få stor påverkan på biologisk mångfald och riskerar att förorena flera vattentäkter.

Vi är allvarligt oroad för att Bergsstaten, som beslutar om gruvtillstånd, ska godkänna Tasmans Metals kompletterande ansökan, trots att den inte har föregåtts av samråd, något som strider mot internationell lagstiftning och konventioner.

Många av de som berörs, bland annat undertecknade, andra organisationer och markägare i trakten krävde redan sommaren 2016 att samråd ska hållas. Men Bergsstaten har, i strid med lagstiftningen hittills valt att strunta i dessa krav.

Förutom den kvarts miljon människor som idag får sitt dricksvatten från Vättern planerar ytterligare tätorter, som Örebro, att ansluta sig till vattentäkten. I framtiden förväntas även Stockholm att hämta en del av dricksvattnet från Vättern. Även sjön Sommen, som är dricksvattentäkt för flera kommuner, kan komma att påverkas av verksamheten, eftersom avfallsupplaget planeras mitt emellan Vättern och Svartåns vattenområde dit Sommen hör.

Bakgrunden till dagens situation är att det kanadensiska gruvbolaget Tasman Metals tidigare hade ett tillstånd för gruvverksamhet vid Norra Kärr, en så kallad bearbetningskoncession. Detta beslut upphävdes förra året av Högsta förvaltningsdomstolen. Nu ska bolaget, senast denna vecka, enligt domen komplettera sin tidigare ansökan med en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Enligt Miljöbalken ska en sådan MKB föregås av samråd med myndigheter, enskilda som är särskilt berörda, allmänheten och organisationer.

Verksamheter med stora konsekvenser för miljö och människor styrs både av svenska lagar, regler på EU-nivå och Århuskonventionen. Enligt konventionen ska den berörda allmänheten på ett tidigt stadium få tillgång till information och möjlighet att påverka beslut. Det är enligt konventionen viktigt för att öka medvetenheten i miljöfrågor och för att miljölagstiftningen ska fungera och följas. Ett nu aktuellt förslag från regeringen förtydligar också kopplingen mellan minerallagen och miljöbalken och att miljökonsekvensbeskrivning och samråd alltid ska gälla vid bearbetningskoncession enligt minerallagen.

En fullständig miljöbedömning måste alltså göras innan Bergsstaten kan fatta beslut om ett eventuellt tillstånd (bearbetningskoncession) för gruvan vid Norra Kärr.

Allmänheten – inklusive markägare och andra i närområdet – miljöorganisationer m fl ska få möjlighet att delta i samråd och komma in med synpunkter på innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen innan den avslutas.

Så länge detta inte har skett, strider hanteringen av ärendet om Norra Kärr mot flera internationella bestämmelser och rättsprinciper. Det är dags att ändra på det. Bergsstaten måste som ansvarig myndighet börja följa reglerna om samråd.

Gunilla Högberg Björck, miljöjurist

Johanna Sandahl ordförande, Naturskyddsföreningen

Göran Toss, ordförande, Naturskyddsföreningen i Östergötlands län

Anders Berthling, ordförande Naturskyddsföreningen i Jönköpings län

Ulla Kjellander, ordförande, Naturskyddsföreningen i Skaraborgs län

Magareta Widell, vice ordförande, Naturskyddsföreningen i Örebro län